

Waar JMW op drijft

Vrijwilligers voor Joods Nederland

TEKST ASJER WATERMAN

Niet alleen de Benjamin wordt overwegend gemaakt door vrijwilligers, heel JMW drijft op hun bijdragen. Ze zijn ruim in de meerderheid - JMW kent meer dan twee keer zoveel vrijwilligers als professionele krachten. Zonder vrijwilligers zou JMW nog maar een fractie van de activiteiten kunnen ontplooiën.

Vrijwilligers hadden in 2020 bijna tienduizend keer contact met JMW cliënten door heel het land, van Maastricht tot Den Helder.

Ze gaan namens JMW bij mensen op huisbezoek of rijden mensen van A naar B. Ze bellen ouderen eens in de zoveel tijd op voor een praatje, of juist dagelijks om te checken of alles goed gaat. En het zijn ook de gastheren en gastvrouwen van de koffieochtenden en de mensen die allerlei hand- en spandiensten tijdens onze activiteiten en evenementen verrichten.

Waarom ze dit werk belangeloos doen? Daar hebben ze allemaal een ander antwoord op. Maar één ding hebben ze allemaal met elkaar gemeen: de wil om hun steentje bij te dragen aan het welzijn van Joden in Nederland. Tijd om de vrijwilligers eens in het zonnetje te zetten, want zonder hen hadden de afgelopen 75 jaar er heel anders uitgezien. Maakt u kennis met John Bachrach en Roosje Tuinman.

Roos Tuinman (1941) vrijwilliger huisbezoeken

— *Wat voor vrijwilligerswerk doe je bij JMW?*

Tegenwoordig doe ik huisbezoeken, dat betekent dat ik bij mensen langs ga, gewoon voor een praatje of om iets met ze te ondernemen. Ooit ben ik begonnen bij JMW als vrijwilliger bij Gooise Nesjomme, de koffieochtend van JMW in Hilversum. Dat was in de beginjaren, toen de groep net werd opgezet. Daarvoor deed ik al vrijwilligerswerk bij Bureau Slachtofferhulp, dus ik wist dat ik dat kon. Daarna ben ik door de gemeente gevraagd of ik ook bij Stichting Ouderen vrijwilligerswerk wilde doen, en toen heb ik dat gedaan. Maar hoe meer ik erover nadacht, hoe meer ik beseftte dat ik Joods was en daarom ook aan de Joodse gemeenschap wilde bijdragen. De angst die ik had dat ik misschien te weinig Joodse kennis

Roos
Tuinman

zou hebben voor dit vrijwilligerswerk, bleek gelukkig nergens voor nodig te zijn. En ik ben zó blij dat ik het ben gaan doen, want bij JMW heb ik echt helemaal mijn plek gevonden.

— *Hoe ben je als vrijwilliger bij JMW terechtgekomen?*

Ik ben als Joods meisje in de oorlog geboren en heb daardoor geen Joodse opvoeding gehad, ook na de oorlog niet. Dat stukje Joodse identiteit ben ik op latere leeftijd toch gaan missen. Van mijn zoon, die toen nog maar

16 was, kreeg ik eens een boek van de Joodse schrijver Chaim Potok. Hij schreef er een briefje bij waarop stond dat ik dit niet als een gewoon boek moest lezen. Wat een wijsheid voor een jongen van 16, weet ik achteraf. Want bij het lezen van het boek wist ik al op pagina 3: dit is het. Hier voel ik me bij thuis. Ik krijg nog kippenvel als ik eraan denk. Ik ben toen ook lid geworden bij de Gooise Nesjomme. En daar had ik eenzelfde gevoel. Het voelde zo vertrouwd, de vragen die mensen stelden en de verhalen die er werden verteld. Dat waren dezelfde verhalen en vragen die bij mij ook speelden. Die mensen hoorden bij mij, het voelde echt als thuiskomen. Ik werd aanvankelijk dus bij de Gooise Nesjomme vrijwilliger, en ben op een later moment ook de huisbezoeken gaan doen.

“Die gesprekken zijn zo mooi, en zo waardevol.”

— *Waarom vind je het leuk/belangrijk om dit werk te doen?*

In de eerste plaats vind ik dat het goed is om iets te geven, iets te doen voor je eigen omgeving. Ik ben al 80, maar nog goed van lijf en geest. Dan vind ik dat ik ook mijn steentje moet bijdragen, zoals ik dat altijd al heb gedaan. En het is ook vaak gewoon heel erg gezellig, ik haal er voldoening uit. Er was eens een mevrouw waarvan ik dacht dat zij zelf om bezoek vanuit JMW had gevraagd, maar het bleek dat haar kinderen dat voor haar hadden aangevraagd. Ze was er een beetje boos over en zei: wat komt u doen? Maar uiteindelijk is juist die vrouw een ontzettend lieve vriendin van mij geworden. Ik kan goed luisteren, en veel mensen willen graag hun verhaal vertellen. En die gesprekken zijn zo mooi, en zo waardevol. Niet in de laatste plaats voor

mijzelf: de gesprekken die ik tijdens de huisbezoeken voer hebben mij inzicht gegeven in wie ik zelf ben. Ik vond er antwoorden op de vragen die ik zelf had. Het vrijwilligerswerk, zowel voor de Gooise Nesjomme als het afleggen van huisbezoeken, hebben mij geholpen om mijn Joodse identiteit terug te vinden en vorm te geven.

— *De toekomst?*

Ik vind het heel belangrijk dat JMW in de mediene actief is. Hier zijn veel mensen met een Joodse achtergrond, en er is vaak maar weinig Joods leven in de omgeving. Ik merk dat er ook veel ouderen zijn die graag naar sjoel zouden willen, maar er niet zo makkelijk kunnen komen. Het zou mooi zijn als JMW nóg actiever zou kunnen worden in de mediene en deze mensen zou kunnen helpen.

John Bachrach (1948)

Vrijwilliger van Kletsmaar Arnhem

— *Wat voor vrijwilligerswerk doe je bij JMW?*

Ik ben altijd de persoon die de dag een beetje aan elkaar praat, de spreker introduceert en gesprekken leidt. Samen met alle vrijwilligers bedenken wij het programma, nodigen sprekers uit, houden contact met de deelnemers. Dat contact nemen wij heel serieus. Zo sturen we bijvoorbeeld ook kaartjes wanneer iemand ziek is en waren we bij een uitvaart van een deelnemer. Maar we hebben ook wel eens met zijn allen bij een verhuizing geholpen. Met een aantal mensen heb ik eens in de zoveel tijd telefonisch contact, en er is ook een deelnemer die ik weleens met zijn administratie help. Kletsmaar is echt een sociale kring en als vrijwilliger draag ik graag bij waar dat kan.

FOTO: INGMAGE

John Bachrach
Foto: Arthur van Leeuwen

— *Hoe ben je als vrijwilliger bij JMW terechtgekomen?*

Ik ben van de tweede generatie, een kind van een oorlogsslachtoffer en een verzetsstrijdster. Als kind word je er in je jeugd dan bewust van dat er 'iets' speelt. Je merkt, hoort en voelt dingen die niet voor een kind bestemd zijn, je wordt als het ware de volwassen wereld ingetrokken. Je merkt de pijn en het verdriet, en daar heb ik wel last van gekregen. Die geschiedenis neem je mee, en op die manier ben ik ook in aanraking gekomen met JMW. Vele jaren later werd ik door een andere vrijwilliger, die ik al heel lang ken, gevraagd of ik vrijwilliger wilde worden bij JMW. Ik had nog wel wat vrije tijd over en dacht: dat ga ik doen.

"Je bent als het ware 'onder ons'."

Eerst heb ik eens een ochtend meegelopen en het voelde gelijk goed. Op een bepaalde manier herkenbaar. Dat heeft ook alles te maken met mijn Joodse achtergrond. Dat je hier in staat bent om met elkaar vrijuit over dingen te praten. Je bent als het ware 'onder ons'. Het gevoel op een fijne en goede, een veilige plek te zijn. Het is misschien een cliché, maar het voelde echt als een warm bad. De warmte, de gezelligheid. Je herkent je in elkaars verhalen. Mensen zo een plek bieden, daar wil ik heel graag aan bijdragen.

— *Waarom vind je het leuk/belangrijk om dit werk te doen?*

Eigenlijk om twee redenen, in de eerste plaats vind ik het fijn om anderen te kunnen helpen. Dat geeft mij op mijn beurt ook weer een goed gevoel, een gevoel van voldoening. Daarnaast is Kletsmaat voor mijzelf ook een vertrouwde plek waar bepaalde dingen bespreekbaar worden. Die warmte, het gevoel onder gelijkgestemden te zijn zoals ik dat net noemde. Dat Joodse-sociale aspect, het samenzijn met anderen met een Joodse achtergrond is belangrijk voor mij.

— *De toekomst?*

Ik vind het heel belangrijk dat de oorlogsgeschiedenis niet wordt vergeten. Dat is ook een van de redenen dat ik een straat vernoemd probeer te krijgen naar mijn moeder. Ik noemde al even dat zij een verzetsstrijder was. Zij heeft een groot aantal mensen, waaronder mijn vader op wie ze toen verliefd was, uit Westerbork gered met een list. Ook na de oorlog stond zij altijd klaar om anderen te helpen. Ik ben best heel trots op mijn moeder. Zij heeft zoveel betekend voor mensen in nood - niet alleen voor alleen voor Joden - dat verdient een plekje in de geschiedenisboeken, en dus ook een vernoeming. Op die manier wil ik ook mijn steentje bijdragen aan de volgende generatie door ervoor te zorgen dat deze geschiedenis niet wordt vergeten. •

Lees het hele verhaal over de moeder van John op de website van Joods monument Arnhem: www.joodsmonumentarnhem.nl

Vrijwilligers gezocht

JMW is altijd op zoek naar meer vrijwilligers zodat wij zoveel mogelijk mensen door heel Nederland kunnen bedienen. Wilt u iets doen voor een ander, waar u zelf ook plezier in heeft? Neem contact op met onze vrijwilligerscoördinator Wilma Driessen en kom eens praten. Wilma is te bereiken op w.driessen@joodswelzijn.nl of via 06-12202386.

Meer informatie over het vrijwilligerswerk is ook te vinden op onze website. Zie <https://joodswelzijn.nl/ik-heb-informatie-en-kennis-nodig/vrijwilligers>